
RHETORICA

SCANDINAVICA

TIDSSKRIFT FOR SKANDINAVISK
RETORIKFORSKNING

FULDTEXT

TEMAINTERVJU

“REFLEXIONER KRING GENRE AV FYRA NORDISKA FORSKARE”

ADDENDUM

RHETORICA SCANDINAVICA NR. 18 · JUNI 2001

Ved referencer observer følgende:

Denne text findes på adressen

<http://www.retorik.net/rhetorica/genre>

Ved sidereferencer refereres til

Rbetorica Scandinavica nr 18, *addendum*

TEMANUMMER: RETORIK & GENRE

REFLEXIONER

KRING GENRE AV FYRA NORDISKA FORSKARE

Av Per Ledin

I syfte att blyktbelysa olika delar av genrebegreppet och genreforskningen har fyra nordiska forskare intervjuats, närmare bestämt Jyrki Kalliokoski, Anna Mauranen, Sigmund Ongstad och Jan Svensson. De har besvarat tre frågor:

1. Vad är kärnan i genrebegreppet för dig?
2. I vilken mån är genre ett retoriskt begrepp?
3. Hur använder du genrebegreppet i konkreta textanalyser?

Intervjuerna redovisas nedan. Föga förvånande lägger de intervjuade lite olika innebörder i genre. Det finns ändå beröringspunkter. Den första frågan besvaras gärna med betoning på sociala aktiviteter och processer, så att genre enligt Jan Svensson blir "en återkommande social handling som inbegriper språkbruk" och enligt Anna Mauranen "a type of social activity, which is acted out verbally".

Tendensen i svaren på den andra frågan är grovt sett att genre är ett viktigt retoriskt begrepp, särskilt sett till hur man i praxis skapar effekter med sin språkanvändning. Jyrki Kalliokoski talar om genre som "ett retoriskt verktyg som har utvecklats för att uppnå en viss effekt i en bestämd sociokulturell kontext". Sigmund Ongstad talar om "en bruksorientert pragmatikk" och gör en koppling till skolans läroplan, som kan sägas uttrycka "samfunnets retoriske ønsker gjennom sjangermenyer unge forventes trent i og sosialisert til".

Reaktionerna på den tredje frågan visar på

flera kopplingar till konkret textanalys. Genre är användbart för att etablera en korpus och för att finna tolkningsram för – om man så vill skapa validitet i – själva textanalyserna. Som redan antytts har genre även viktiga implikationer för undervisning och därmed för skrivpedagogisk forskning. Historiskt textforskning är ytterligare ett viktigt område. Här kan genre vara en länk mellan sociala och språkliga förändringsförlopp och därmed få ett viktigt förklaringsvärde.

Jyrki Kalliokoski är professor i finska språket vid Helsingfors universitet. Han har bland annat gett ut artikelsamlingen *Teksti ja ideologia: Kirjoituksia kielestä ja vallasta julkisessa kielenkäytössä* (*Text och ideologi: skrifter om språk och makt i offentligt språkbruk*) (1996) och skrivit artiklar om kritisk diskursanalys, litterär stilistik och finska som andraspråk.

Anna Mauranen är professor i engelska vid Tammerfors universitet och har bland annat forskat inom s.k. *Contrastive Rhetoric* om interkulturella textmönsterskillnader och inom korpuslingvistik. Bland hennes skrifter kan nämnas *Cultural Differences in Academic Rhetoric. A Textlinguistic Study* (1993) och "Another Look at Genre: Corpus linguistics v. Genre" i *Studia Anglica Posnaniensia* XXXIII (1998).

Sigmund Ongstad är professor i norsk och norskdidaktikk vid Avdeling for lærerutdanning, Høgskolan i Oslo. Hans doktorsavhandling tar upp förhållandet mellan genre, positionering och "oppgaveideologier" (NTNU 1997). Han har

redigerat en rad böcker, t.ex. *The Rhetoric and Ideology of Genre* (2001).

Jan Svensson är professor i svenska språket vid Institutionen för nordiska språk, Lunds universitet. Han har varit i ledningen för en rad forskningsprojekt, såsom *Det offentliga sam-*

talets förändring och *Svensk sakprosa*. Exempel på skrifter från respektive projekt är *Språk och offentlighet* (1993) och *Fattigvårdens texter – en studie av den socialpolitiska diskursen i Sverige* (1997).

Svar från Jyrki Kalliokoski

1. Vad är kärnan i genrebegreppet för dig?

Genre som begrepp har sitt ursprung i poetiken. Kategorin litterära texter omfattar en samling av individuella texter som traditionellt har hänförs till olika genrer antingen enligt en tämligen grov (*drama, lyrik, epik*) eller en mera detaljerad indelning (*tragedi, elegi, romans*). Den litteraturhistoriska forskningen ger oss en bild av de olika (litterära) genrerernas utveckling, ändringar i deras ställning och popularitet inom litteraturinstitutionen. Genrer uppstår, försvinner och smälter ihop. Under olika tidpunkter intar olika genrer en central eller marginell position i olika sociokulturella kontexter. Genrerernas konventioner ändras och traditionen för olika genrer skapas av dessa omvandlingar.

Det litteraturhistoriska perspektivet på genre låter oss betrakta texter i förhållande till andra texter, så att det blir möjligt att placera en text i traditionen av liknande texter och lyfta fram det som är nytt och olikt i varje text samt peka på drag som har sitt ursprung i texter som representerar andra genrer. Genom att använda genrebegreppet blir det vettigt att tala om texter som sociokulturella företeelser som är knutna till utvecklingstendenser i det omgivande samhället. Begreppet aktivitet eller aktivitetstyp (*activity type*) som använts bland annat inom konversationsanalys och interaktionell sociolinguistik (Gumperz, Levinson) gör det möjligt att sammankoppla enheter av språkbruk med handling. Kopplingen mellan genre och socio-

kulturell handling är någonting som finns redan hos Bakhtin. Denna dimension i genrebegreppet är ju central även i kritisk textanalys (t.ex. Fairclough). I taxonomier av olika typer av texter har man kanske oftare använt begreppet textsort än genre. Själv har jag använt begrepp genre och textsort också som synonymer. En text är ju en form av sociokulturell handling och därför representerar textsorter konventionella typer av sociokulturell handling. Och rent språkligt är det lite svårt att använda ordet genre (både fonetiskt och morfologiskt) när man uttrycker sig på finska.

2. I vilken mån är genre ett retoriskt begrepp?

I sin berömda essä om genrer talar Bakhtin om "retoriska genrer", och nämner som exempel politiska och juridiska tal. Dessa genrer har förstås en klar funktion: det handlar om texter vars ändamål är att ha en viss inverkan på publiken inom en särskild institution. Genre kan betraktas som ett retoriskt verktyg som har utvecklats för att uppnå en viss effekt i en bestämd sociokulturell kontext. Genre är alltså ett sätt att handla genom språk och att påverka genom språk. Som en representant av en genre kan en text och dess retoriska effekt (inverkan på åhörare eller läsare) också evalueras i jämförelse med andra texter av samma genre.

3. Hur använder du genrebegreppet i konkreta textanalyser?

De centrala frågorna i 1970- och 1980-talets textlingvistik var: Vad är en text – vad är koherens? De här frågorna fick ju egentligen aldrig ett svar. Begreppet text placerades på ett kontinuum vars ena ända bestod av fonem (och morfem och sats). Text var alltså en strukturell enhet som skulle kunna skildras och genereras med regler som liknade syntaktiska regler. Genrebegreppet hjälper oss att ställa de här fundamentala frågorna på ett annat sätt: Vad för slags text är en nyhet eller ett ersättningsbeslut? Hur ser en koherent ledare eller ett koherent stycke av raplyrik ut? Genren bestämmer inte textens form men gör det möjligt att identifiera och evaluera avvikande drag, innovationer och intertextuella företeelser genom jämförelser med genrens tradition. För att kunna studera texter från ett diakroniskt perspektiv, är genre ett nödvändigt begrepp. Genrebegreppet gör det möjligt för språkforskare att slippa sådana obestämda, oanalytiska och även vilseledande begrepp som tidningsspråk eller politiskt språk.

När forskningsobjektet är skrivande, är det nödvändigt att ha en uppfattning om vad för slags texter man förväntar som resultat av skrivprocessen. När man studerar skrivande på andra språk än modersmålet går språkkunskaperna och behärsknigen av genrens konventioner in i varandra. En invandrarelev som skriver sin skoluppsats måste inte bara kunna producera grammatiskt korrekta satser, utan också orientera sig till den rätta genren: Vad för slags språklig handling borde utföras? Vad får man göra och vad får man inte göra? Det är inte bara frågan om kommunikativ kompetens – språklig kompetens kombinerad med sociolingvistisk kunskap om kontextuella begränsningar – utan också om vad man håller på med att göra, i vilken situation man befinner sig och vilka kommunikativa medel som behövs (och står till förfogande) för att utföra handlingen. Inläringen av språk och kultur möts i genre och därför kan begreppet genre brukas även som en förklaring på varför man inte kan åtskilja språk ock kultur.

Svar från Anna Mauranen

1. Vad är kärnan i genrebegreppet för dig?

The fundamental point is seeing genre as a type of social activity, which is acted out verbally. As social activities they require social parameters for categorisation. Therefore, although parameters like Halliday's *Field*, *Tenor* and *Mode* are useful in coming to terms with the dimensions of text characteristics, they are fairly close to the text itself. Moreover, they are so general as to apply to registers as well, which I see as more fluid outcomes of sets of choices, and also more directly linguistic. Thus registers vary more readily than genres – so for instance a lecture

may be delivered in more or less formal registers, but the basic social determinants still make it a lecture. So I would definitely put more emphasis on the social situation than the Hallidayan tripartite model does. For instance, if we look at *Tenor* (the social relations between interlocutors), it is significantly constrained by the macro-social setting. The same goes for *Field* and *Mode*.

The other crucial point about genres is that they constitute wholes. This means they're usually structured above individual utterances or sentences – but including the limiting cases of single-utterance events (such as warning signs).

2. I vilken mån är genre ett retoriskt begrepp?

As I see it, genre is less fluid and more stable than rhetoric. Just as genres can be realised in different registers, they can also be realised in different rhetorics and rhetorical traditions. Both are subject to change, but at different speeds; rhetoric changes faster. Genre is kind of fossilised or sedimented (well, not completely) rhetoric, in that if a particular rhetorical habit or preference becomes so conventionalised that it ceases to be a matter of individual choice (like, say, the exposition of methods in a scientific article) it has become generic. So generic aspects of texts, being more stable, provide a frame for variable rhetoric within.

3. Hur använder du genrebegreppet i konkreta textanalyser?

Genre considerations are usually step one in any text study for me: a preliminary selection and delimitation of the body of discourses or texts to be analysed. As I already said for me the basic criteria are social – and very often importantly including categorisation by the relevant discourse community. For instance the corpora I have been compiling have relied heavily on 'folk categorisations', like those established in university settings: lecture, seminar, colloquium..., or publishers' categories like fiction, popular non-

fiction, biography, etc. So there is no preliminary screening of the language used – it is all 'text external'. Obviously, these categorisations are not identical in different (sub)cultures, which in itself provides a basis for comparison: the inter-related genre systems consist of different parts (even if known under similar labels) and their relative weights and meanings also tend to vary. To get at the social differences, it is often vital to use not only written sources but also interviews, which sometimes, intriguingly, also open doors to disputes inside the community concerning the proper understanding of the nature of a genre.

In historical perspective, the developments in the social parameters of a genre are also of interest in themselves, not only as background data, given that genres emerge (the scientific paper), branch out (different medical fields), combine (biochemistry) and also die out (reports on alchemy experiments) over the centuries. My favourite currently emerging set of genres is the text message on the mobile phone.

At the other end of analysis, the social character and status of the genre(s) investigated play a crucial role in arriving at an explanation of the discourse features found. So if, as it seems, positive evaluators are foregrounded and negatives backgrounded in academic speech, it is the social nature of the type of event, the genre, that provides the basis for understanding why this might be the case.

Svar från Sigmund Ongstad

1. Vad är kärnan i genrebegreppet för dig?

Sjanger betyr og fungerer som '*sort-(ering)*', og er altså både produkt og prosess. Forenklingen er ingen reduksjonisme for *sorter sort* utvikles i intrikate og stadig voksende sjangersystemer, individuelt som kollektivt. Sjangerer er altså rela-

terte, systemiske kommunikasjonsmåter, ikke primært verbalspråklige, men snarere semiotisk-perseptoriske fenomen, dvs. overordnede og tilstrekkelig omtrentlige ressurser for håndtering av *kulturytringer som mening*. De er kroppslige, ikke bare rent mentale fenomen.

Følgelig er 'sort' som bokstavformen C, halvt

åpen, halvt lukket. Sort impliserer 'adjektiv', dvs. noe (x-)aktig i kombinasjon med 'substantiv', dvs. *fasthet*, som i *tragisk drama = tragedie*, og gir dynamikk mellom såkalt sentrifugale og sentripetale krefter i sjangersystemet. Historisk veksler sjangrer mellom fasthet og flyktighet.

Videre kan en ytring ikke være i en sjanger eller en sjanger i en ytring. Isfjellsmetaforen kan illustrere forholdet: ytringer er synlige, mens sjangrer er immanente *underflateressurser* for meningsytring. Tema-remamekanismer henter opp sjangerressurser, som på overflaten ikke lenger er 'potensial'. Ytringer som ligner sjangrer er bare symptomer på sjangrer, som er enormt mye større enn enkeltrealiseringer.

Endelig er sjangrer og ytringer *triadiske*, menings(re-)produksjon er dynamisk, komplementær balanse mellom en estetisk form/struktur-/dimensjon, en epistemologisk referanse/innholds-dimensjon og en etisk bruks/handlingsdimensjon. Relativt få sjangerforskere opererer med to sett triader, ett for tekst- og ett for sjangernivået, et prinsipp jeg imidlertid istemmer.

2. I vilken mån är genre ett retoriskt begrepp?

Siden jeg ikke er nyretoriker, viser jeg heller til nordamerikanske sjangerteoretikerne som synes å se sjanger som *det* mest sentrale retorikkbegrepet, jamfør boktitler som *The Power of Genre*, *Genre and the New Rhetoric* og *The Rhetoric and Ideology of Genre*.

Ses retorikk ikke bare rent teoretisk, men som *strategisk tegnbruk*, dvs. som en bruksorientert pragmatikk, så er f.eks. norskplanen i 197 (lærerplanen for 10-årig skole), retorisk og sjangermessig viktig. Der uttrykkes samfunnets retoriske ønsker gjennom sjangermenyer unge forventes trent i og sosialisert til. En kan vri spørsmålet, retorisk: Hvordan kan en (i det hele tatt) ha en retorikk uten et *avansert* sjangerbegrep?

3. Hur använder du genrebegreppet i konkreta textanalyser?

Jeg anvender ikke sjangerbegrepet på noen bestemt måte. Jeg sammenholder ytrings- og sjangeranalyse pga ytringers og sjangrers *systemiske* karakter. Det trengs derfor en relasjonell, og ikke bare en kategoriell forståelse. Jeg utnytter dynamikken mellom *-ing(er)* i *posisjonering(er)* for denne dobbelheten. Metodisk betyr dette at posisjonering(er) både er prosess og resultat og at både triadisk dynamikk og tema-remaprosesser innvirker. Ulike sjangrer har ulik triadisk variasjon og ulike tema-remamekanismer, patenter f.eks. prioriterer referanse, oppskrifter handling og bannskap følelser. Nytt og gitt blandes forskjellig.

Posisjoneringsanalyse veksler mellom å fokusere på ytring (tekst), sjanger (kontekst) og egenposisjon (selvanalyse). I en artikkel i *Textanalys* fokuserer jeg f.eks. enkeltelevs *bruk* av ytringspotensialet, ikke sjanger som sådan. Likevel er sjangerbevissthet nødvendig for validiteten i analysen. Det ligger ellers i min sjangeroppfatning at jeg ser beskrivelser av enkelt-sjangrer som et risikabelt prosjekt.

Tre poenger: 1. Tilnærmingen innebærer at både ytring, sjanger og analysen selv forstås som dynamikk mellom struktur, referanse og handling, dvs. en form for stadig triangulering, hvor en sammenholder aspektene og studerer dynamikken mellom dem.

2. Tema ses enkelt sagt som sjanger og rema som sjangerfornyer, fordi rema bidrar til semiose som så i neste omgang endrer sjangerressursen. Den enkeltes og samfunnets sjanger- og kontekstpotensiale omdannes, som når Sovjets fall og Talibans ortodoksi omdefinerer sjangersystemene.

3. Validitetsmessig dannes det en (handlings-) ramme av trekanten estetikk/subjektivitet, epistemologi/objektivitet og etikk/normativitet. Følgelig må sjanger- og posisjoneringsanalyse inneholde selvkritikk ved at en eksplisitt viser

egen tilnærming innen rammen, siden en forsker *fra* en sjanger. Ikke minst når en velger ekstremer som formalisme/estetisme, essensialisme/positivisme eller funksjonalisme/moralisme, bør valget i særlig grad begrunnes i forsk-

ningsobjektets og analysens karakter. (Jf. debatten om romaner kan godtas som doktoravhandlinger.) I praksis betyr dette at sjangeranalyse bør inneholde semiotisk vitenskapsteori.

Svar från Jan Svensson

1. Vad är kärnan i genrebegreppet för dig?

Som jag ser det är det två viktiga förhållanden som måste vara förhanden för att vi ska kunna tala om en genre eller eventuellt definiera begreppet 'genre'. Det ena är att vi har att göra med en återkommande social handling som inbegriper språkbruk. Det andra är att de "texter" som utgör eller påstås utgöra manifestationer av en genre normalt uppvisar en rad prototypiska språkliga drag. Andra kriterier som ofta används i samband med genredefinitioner, som exempelvis etikettering och möjlighet till variation och förändring anser jag vara sekundära i sammanhanget.

Jag är angelägen om att betona att de förhållanden som jag nämner båda har stor vikt. Under lång tid fokuserade man på prototypkriteriet med följd att det man kallade genrer lätt blev mycket statiska storheter som gjorde begreppet oanvändbart för studier av texter med heterogen karaktär eller hybridkaraktär. De senaste decennierna har pendeln svängt och det sociala sammanhanget har betonats starkare på bekostnad av språkdragsanalysen. Enligt min mening ligger det en fara i detta. De möjligheter som en författare eller talare har att åstadkomma stilistiska eller retoriska effekter kan bara förstås om förställningen om vad som konstituerar den ena eller andra genren är levande.

Det är också viktigt för förståelsen av begreppet 'genre' att sätta in det i ett metateoretiskt sammanhang, närmare bestämt att relatera det till andra analytiska begrepp som behövs för att

vi ska förstå vad som händer i språk användningsprocesser. Ett sådant är det man kan kalla 'texttyp' eller 'framställningsform', alltså grundläggande mönster för språkbruk som "narration", "deskription" eller "exposition". Ett annat viktigt begrepp är 'diskurs', som definierar de område där genrer är verksamma. Gränserna mellan begreppen 'texttyp', 'genre' och 'diskurs' är vaga och flytande, men tillsammans utgör de ett analytiskt spänningsfält som vi måste aktivera för att förstå varför vi talar och skriver som vi gör.

2. I vilken mån är genre ett retoriskt begrepp?

Av det hittills sagda bör ha framgått att jag betraktar 'genre' som ett viktigt retoriskt begrepp, i all synnerhet om man ser retorik som läran om hur man skapar effekt med sitt språkbruk. Tanken att de prototypiska språkdragen är en central del av genreförståelsen blir extra viktig när man diskuterar genrebegreppet i ett retoriskt perspektiv. Effekter kan uppstå på otaliga sätt, och vi vet sedan länge att det kan vara stor diskrepans mellan de avsedda och de faktiska effekterna av ett tal, en text, ett inlägg i en debatt eller en replik i ett samtal osv. Inte desto mindre är det så att en grundläggande förutsättning är att den vi vänder oss till känner igen sig – dvs. att vi åtminstone i någon mån ansluter till genreförväntningarna. Gör vi inte det skapar vi bara förvirring. Men det är också så att möjligheten att överraska, att fåsta uppmärksamheten på någon viktig detalj eller att skapa nya

insikter ofta är förknippad med möjligheten eller förmågan att avvika från det prototypiska mönstret. Variationen eller avvikelsen kan emellertid uppfattas som sådan bara om det finns ett mönster eller en ram som den kan förhålla sig till. Dessa mönster och ramar utgörs just av genererna, som därför blir oundgängliga både för den som vill åstadkomma retoriska effekter och den som i efterhand vill analysera dem.

variabel. Det förra fallet är förhanden i de fall då fokus ligger på en enskild text och dess anslutning till eller avvikelse från den ena eller andra genren. Genren kommer då att utgöra en tolkningsram som analysen kan ta spjårn mot. Det andra fallet är tillämpligt då analysen inriktas mot historiska förändringsförlopp där genrer utvecklas och bryts mot varandra och där variation och heterogenitet är mer framträdande än enhetlighet och stabilitet.

3. Hur använder du genrebegreppet i konkreta textanalyser?

Det är möjligt att använda begreppet 'genre' både som en oberoende och som en beroende

---

Bestil det udvidede (112 sider) temanummer:

(se indholdsfortegnelse næste side)

Temanummeret som enkelt-/lösnummer til specialpris

SEK & NOK 80,- / DKK 70,- / FIM 55,- / EUR 9,- inkl porto.

Abonnement/prenumeration fra & med nr 18 (til nr 21)

institution (SEK & NOK 595,- / DKK 535,- / FIM 395,- / EUR 67,-)

privat (SEK & NOK 319,- / DKK 285,- / FIM 215,- / EUR 36,-)

studerende (SEK 259,- / NOK 265,- / DKK 245,- / FIM 175,- / EUR 29,-)

Navn

Organisation/institution

Adresse

Postnr & by

Land

Fax +46 42 679 54 · Mail: rhetorica@retorik.net · Telefon +46 42 679 59

Kjell Lars Berge & Per Ledin: Perspektiv på genre	4
<p>Artikelen diskuterer moderna genreteorier og presenterer artiklarna i detta temanummer. Den visar hur nordiska och internationella forskningstraditioner vuxit fram och förhåller sig till varandra. Även om dagens genreforskning förenas av ett pragmatiskt perspektiv är det uppenbart att det inte finns någon enighet om vad genre är för slags fenomen. I syfte att bringa ordning i den begreppsförvirring som råder, jämförs olika skolbildningar. Det sker först utifrån kunskapsintressen och sedan utifrån hur genre har relaterats till kulturkontext, socialisering, situationskontext, textstruktur och språk.</p>	
Klassikeren: Introduktion	17
Klassikeren: Carolyn Miller: Genre som social handling	19
<p>Carolyn Millers artikel "Genre as social action" ble utgitt så sent som 1984. Men ganske raskt ble den en viktig referanse i store deler av den internasjonale genreforskningen. Derfor fortjener den å bli trykt som klassikeren i dette temanummeret om genre i Rhetorica Scandinavica. Miller går i artikkelen gjennom mye av den dominerende amerikanske genrelitteraturen, med særlig vekt på den nyretoriske delen av den. Hennes standpunkt er radikalt pragmatistisk. Genrer er for Miller semiotisk medierte typifiserte sosiale handlinger.</p>	
Lisa Storm Villadsen: Genrebegrebet og retorisk kritik	36
<p>Genrebegrebet står centralt i nyere retorisk teori. Det er derfor naturligt, at det også spiller en væsentlig rolle i retorisk kritik. Men hvilken rolle skal genrebegrebet spille i den kritiske praksis? I denne artikel opriidser Lisa Storm Villadsen hovedtrækkene i denne diskussion, som den er foregået i det amerikanske retorikmiljø, og med udgangspunkt i synspunkter fra Bakhtin, Todorov og Burke giver hun et bud på genrebegrebets funktion i retorisk kritik.</p>	
Finn Frandsen & Winni Johansen: "Værelser tilbage til naturen"	50
<p>Den grønne bølge, der er skyllet ind over de vestlige samfund i de seneste årtier, har ikke alene gjort miljøet til en central værdi, men har også skabt nye genrer og en ny retorik. Denne artikel analyserer to genrer inden for hotellernes miljø-kommunikation, nemlig den grønne hotelfolder og det grønne kort, og inddrager eksempler fra Scandic-hotelkæden, der er gået i gang med "at give sine værelser tilbage til naturen". I forlængelse af analysen tages der hul på en diskussion om fordele og ulemper ved genreanalyse inden for anvendt diskursanalyse set i lyset af den retoriske genreforskning.</p>	
Rune Klevjer: Det gamle evangelium	68
<p>Artikkelen forsøker å vise hvordan en retorisk sjangeranalyse kan kaste lys over Jostein Gaarders bestselgende ungdomsroman Sofies verden. Det teoretiske utgangspunktet er Lloyd F. Bitzers begrep om den retoriske situasjon, særlig slik det er blitt videreutviklet av Carolyn R. Miller i artikkelen "Genre som sosial handling". Hvordan kan vi snakke om en retorisk situasjon når vi har å gjøre med en skriftlig tekst? Og hvilke sjangerstrategier finner vi i en bok som på omslaget kaller seg "en roman om filosofiens historie"?</p>	
Stina Hansson: Genre och tolkning	86
<p>Stina Hansson visar i denna artikeln hur retorikens genrebegrepp med fördel kan användas vid tolkning av Anna Maria Lenngrens dikt: "Några ord til min k. Dotter, i fall jag hade någon" – och hur tolkningen tar form efter läsarens genreval.</p>	
Frøydis Hertzberg: Tusenbenets vakre dans	92
<p>I hvilken grad er eksplisitt undervisning en hjelp til sjangerbeherskelse? Vil man for eksempel skrive bedre fortellinger etter å ha blitt gjort oppmerksom på hvordan fortellinger er bygd opp og hvilke retoriske virkemidler som karakteriserer sjangeren? Hvor viktig er i det hele tatt eksplisitt formkunnskap for skriveferdigheten? Slike spørsmål har stått i sentrum i den skrivepedagogiske debatten de siste tiårene, og Frøydis Hertzberg gir her en oversikt over de ulike posisjonene i forskningen på området.</p>	
Prosjektpresentation	106
<p><i>Interkulturell retorik i ett säkerhetspolitisk perspektiv</i> presenteras av Rolf Hedquist.</p>	
Nyheder mv.	110

Annons

Anders Sigrell: Att övertyga mellan raderna

en retorisk studie om underförståddheter i modern politisk argumentation

När vi låter oss övertygas av andra eller själva lyckas övertyga sker det inte alltid tydligt och rationellt. Ofta är argumenten dolda mellan raderna.

Det är denna förtäckta retorik som är fokus för Anders Sigrells undersökning av språkets verktyg och fällor: hur effektiv är egentligen dold argumentation, går det att ställa upp en etisk norm för kommunikation?

Boken tar retoriken på allvar som en sökande och problemlösande kunskap: en kunskap som griper in i grundläggande frågor om demokrati, vardagligt sunt förnuft och det komplicerade sambandet mellan vår omgivande verklighet och det språk vi är hänvisade till för att förhålla oss till denna verklighet. Retoriken handlar med Aristoteles ord om "det som kan vara på annat sätt" – och om hur vi väljer, förstår och handlar i en värld utan entydiga moraliska eller praktiska facitlistor.

Anders Sigrell: "Att övertyga mellan raderna
– en retorisk studie om underförståddheter
i modern politisk argumentation"
2:a utgåvan, 2001 · 424 sidor · ISBN 91-974078-0-1
DKK 330,- · SEK 379,- · NOK 355,- · FIM 255,-

Beställ på telefon +46 (0)42 679 59 eller i Den Retoriska Bokhandeln:
www.retorik.net/bok

OBS: 15% rabatt för prenumeranter/abbonenter

RHETOR
förlag